

Sygn. akt II Ca 444/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2013r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anatol Gul

Sędziowie: SO Barbara Nowicka

SO Aleksandra Żurawska

Protokolant: Agnieszka Ingram

po rozpoznaniu w dniu 16 lipca 2013r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa M. B.

przeciwko T. B.i T. B.(1)

o zapłatę 68.537,65 zł

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Kłodzku

z dnia 15 marca 2013 r., sygn. akt I C 723/11

oddala apelację.

Sygn. akt II Ca 444/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 15 marca 2013r. Sąd Rejonowy w Kłodzku zasądził solidarnie od pozwanych T. B.(1) i T. B. na rzecz powoda M. B. kwotę 9.669,34 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24 października 2011r. oraz 1.056,16 zł tytułem kosztów procesu. Nakazał uiszczyć pozwany solidarnie na rzecz Skarbu Państwa kwotę 240,79 zł tytułem kosztów sądowych oraz nakazał ściągnąć z zasądzonego na rzecz powoda roszczenia kwotę 1.479,11 zł na rzecz Skarbu Państwa tytułem kosztów sądowych.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że pozwani T. B. i T. B.(1) są właścicielami nieruchomości położonej w L. przy ul. (...). Ich syn D. B. był właścicielem gospodarstwa rolnego położonego w L. obejmującego nieruchomości, dla których prowadzone były księgi wieczyste nr (...) i /(...) i (...).

Pozwani i ich syn doszli do porozumienia na początku lat 80-tych XX wieku, że pozwani zamieszkają w L. i będą prowadzić gospodarstwo rolne syna, natomiast syn z rodziną zamieszka w L. na ul. (...) w nieruchomości rodziców.

W dniu 12 września 1994 r. pozwani T. B. i T. B. (1) zawarli ze swoim synem D. B. umowę, na mocy której pozwani jako właściciele 1/2 części budynku nr (...) położonego w L. przy ul. (...) oddali synowi do używania. Umowa została zawarta na czas nieokreślony, a najemca mógł wprowadzać w lokalu zmiany i ulepszenia bez zgody wynajmującego.

D. B. dokonywał w latach 2000 - 2002 i częściowo wcześniej wraz z żoną E. P. - B. nakładów w postaci:

- wydzielenia łazienki na piętrze, z wstawieniem okna, wyłożenia jej glazurą na podłodze i ścianach, zainstalowania wanny, szafki, wc, obniżenia sufitu i założenia paneli;
- zmiany pieca węglowego w kuchni na kuchenkę gazową, założenia instalacji gazowej, zamontowania przepływowego gazowego podgrzewacza wody, wymiany okna z ościeżnicą, wylania podłogi w kuchni i założenia wykładziny, częściowego wyłożenia ścian glazurą ;
- zmiany drzwi wewnętrznych w pokojach, zbitcia i położenia nowych tynków w trzech pokojach, ponieważ stary tynk odchodził, wykonania na sufitach sztukaterii;
- wymiany kaloryferów z żeliwnych na najnowsze marki P.;
- remontu przybudówki, wykonania w niej łazienki ze wszystkimi urządzeniami, ocieplania przybudówki od wewnątrz, jej tynkowania i malowania, wykonania podłóg i sufitu, wymiany okien i drzwi;
- ocieplenia drzwi wejściowych u tapicera;
- położenia paneli na korytarzu, obniżenia sufitu, zainstalowania nowych kaloryferów;
- zainstalowania nowego pieca c.o. w piwnicy, bowiem wcześniejszy był na koks i budowa nowej instalacji c.o., remont kotłowni;
- poprawienia istniejącej instalacji elektrycznej i wodnej;
- wykonania ogrodzenia stalowego na podmurówce z bramą wjazdową, utwardzenia wjazdów i wejść kostką granitową oraz budowy ścianek oporowych.

Część z w/w prac stanowiła konserwacje i remonty bieżące takie jak malowanie ścian i sufitów, wykonanie sztukaterii gipsowych, remont piwnicy, naprawa tynków, układanie wykładziny na posadzkach, ocieplenie drzwi wejściowych, montaż lampy ogrodowej, wykonanie opaski przy budynku, wykonanie daszków nad oknami w przybudówce jako niewspółgrających z pozostałą częścią budynku.

Pozwani wiedzieli o wykonywanych remontach i nie informowali syna, ani synowej, że nie zgadzają się z zakresem prowadzonych prac.

D. B. z żoną pozostawali we wspólności małżeńskiej. Wyjeżdżali do pracy zagranicę i zarobione pieniądze przeznaczali na remonty.

Koszt tych robót remontowych wynosi 70 751,31 zł, a ich wartość po odliczeniu amortyzacji 58 016,07 zł.

Udział w spadku po D. B. powoda, jego żony i syna M. B. (1) wynosił po 1/3 części.

Sąd Rejonowy w Kłodzku postanowieniem z dnia 19 października 2009 r. dokonał działu spadku po D. B. zmarłym dnia 30 sierpnia 2008 r. obejmujący udział 9/10 części w prawie własności nieruchomości położonej w L. - (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) oraz prawo własności nieruchomości gruntowej stanowiącej gospodarstwo rolne bez zabudowań objęte księgami wieczystymi (...) w ten sposób, że prawa te przyznał w całości na rzecz M. B. bez spłaty na rzecz M. B. (1) i E. P. - B.

Pismem z dnia 31 maja 2010 r. powód wraz z matką i bratem w związku ze sprawą o eksmisję z nieruchomości w L. przy ul. (...) wskazali na dokonane w nieruchomości zmiany i ulepszenia określając ich wartość na według cen z 2010 r. na 68 537,65 zł.

W dniu 14 czerwca 2010 r. na skutek powództwa T. B.(1) i T. B. Sąd Rejonowy w Kłodzku nakazał E. P. – B., M. B. i M. B. (1), aby opuścili, opróżnili i wydali T. i T. B. lokal mieszkalny położony w L. przy ul. (...).

Przy takich ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo częściowo tj. do kwoty 9.669,34 zł uznając, że podstawą dokonywania nakładów była umowa użyczenia zawarta pomiędzy pozwanymi i ojcem powoda 12 września 1994r. i na podstawie tej umowy powód może żądać zwrotu części nakładów poczynionych przez ojca na przedmiotową nieruchomość w wysokości swego udziału spadkowego. Dokonane przez D. i E. B. nakłady na lokal były uzasadnione, gdyż okazały się użyteczne i obiektywne korzystne.

Opierając się na wyliczeniach biegłego sądowego R. J. zawartych w opinii, którą Sąd uznał za sporządzoną profesjonalnie, wyczerpująco i jednoznacznie, przyjął, że koszt robót remontowych w ujęciu odtworzeniowym wynosi 70 751,31 zł, a ich wartość w chwili obecnej przy uwzględnieniu stawki amortyzacyjnej przyjętej przez biegłego na 18 % (od tej kwoty należy odjąć 12 735,23 zł jako 18 % z 70 751,31 zł) wynosi 58 016,07 zł.

Mając na względzie wartość nakładów określoną w opinii biegłego na kwotę 58 016,07 zł i okoliczność, że D. B. dokonywał nakładów na przedmiotową nieruchomość pozostając w związku małżeńskim z E. P. – B., co jednoznacznie wynika z zeznań świadka E. P. – B. wskazującej, że razem dokonywali tych nakładów z dochodów uzyskiwanych ze swej pracy, również za granicą, jego udział w w/w nakładach wynosił 1/2 część, a zatem kwotowo wynosi on 29 008,03 zł. Powód występując o zasądzenie równowartości dokonanych nakładów nie uwzględnił, mimo, że powołał w uzasadnieniu pozwu postanowienie w przedmiocie działu spadku, że w wyniku działu spadku nie przypadła mu żadna wierzytelność z tytułu dokonanych przez ojca nakładów. Postanowienie działowe Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 19 października 2009 r. nie rozstrzygnęło komu i w jakim zakresie ta wierzytelność przypadła. Zatem mając na względzie przepisy dotyczące wspólności ustawowej małżeńskiej uznać należało, że D. B. przypadła 1/2 część roszczenia z tytułu nakładów, a jego żonie również 1/2 część, ponieważ z chwilą śmierci D. B. wspólność majątku małżeńskiego przekształciła się w ułamkową. Powód nie udowodnił, że udział 1/2 w nakładach przysługujący matce przeszedł na jego rzecz. W związku z tym o wielkości udziału powoda w nakładach ojca na przedmiotową nieruchomość przesądził udział powoda w spadku po ojcu. Skoro spadek po D. B. po 1/3 nabyli żona i synowie - powód M. B. i M. B. (1), to powodowi przysługuje tylko 1/6 część (1/3 z 1/2 części spadkodawcy D. B.) z ogółu nakładów (58 016,07 zł x 1/6), tj. 9 669,34 zł i tę kwotę Sąd zasądził na rzecz powoda solidarnie od pozwanych.

Od zasądzonej kwoty należne są odsetki ustawowe zgodnie z przepisem art. 481 k.c. od dnia wniesienia powództwa , tj. od 24 października 2011 r.

W pozostałym zakresie powództwo oddalił.

O kosztach procesu orzekł na mocy art.100 k.p.c. dokonując ich stosunkowego rozdzielenia. Skoro powód wygrał proces w 14 % (9 669,34 zł/ 68 537,65 zł), a poniósł łącznie koszty w kwocie 3 617 zł, to należą mu się koszty procesu w wysokości 506,38 zł (3 617 zł x 14 %), co określono w postanowieniu z dnia 15 marca 2013 r. o sprostowaniu pkt III - go wyroku, bowiem Sąd na skutek oczywistej omyłki rachunkowej w wyroku wyliczył koszty procesu uwzględniając należną opłatę sądową od pozwu, której jednak powód przecież nie poniósł, wszak był zwolniony od kosztów sądowych.

Wobec zwolnienia powoda od kosztów sądowych Sąd rozliczył koszty sądowe związane z wynagrodzeniem biegłego sądowego, które zostały tymczasowo poniesione przez SP - Sąd Rejonowy w Kłodzku. Koszty biegłego wyniosły 1 719,90 zł, co ustalono postanowieniem z dnia 14 listopada 2012 r. Zatem stosownie do przepisu art.113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych pozwani winni ponieść te koszty stosunkowo do przegranej 14 %, a więc 240,79 zł (1 719,90 zł x 14 %), natomiast powód w 86 %, ponieważ w tej części przegrał proces, tj. w 1 479,11 zł (1 719,90 zł x 86 %) i tę kwotę nakazał ściągnąć z zasądzonego roszczenia zgodnie z przepisem art.113 ust.3 powołanej ustawy.

Apelację od tego wyroku wniósł powód zaskarżając go w pkt II, III i IV i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego przez przyjęcie, że przysługiwała mu jedynie ułamkowa część (1/6) udziału w spadku, a tym samym tylko w takiej części ma on uprawnienia do domagania się zwrotu ustalonych wiarygodnie nakładów poniesionych przez spadkodawcę.

Wskazując na ten zarzut wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt II, III i IV i uwzględnienie powództwa w całości wraz z kosztami procesu stosownie do żądania zmiany orzeczenia.

Sąd Okręgowy rozpoznał apelację w oparciu o ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego, które podzielił i przyjął za własne, jako mające uzasadnienie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i zważył co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu a jej zarzuty w niczym nie podważają trafności zaskarżonego wyroku.

Z niewadliwych ustaleń Sądu I instancji, których apelacja nie kwestionuje wynika, że spadkodawca dokonywał nakładów na nieruchomości w L.stanowiącą własność pozwanych z majątku wspólnego z żoną E. P. – B., z dochodów uzyskiwanych przez oboje małżonków z pracy, w tym pracy za granicą. W tej sytuacji słusznie przyjął Sąd Rejonowy, że po śmierci D. B. 1/2 część roszczenia z tytułu zwrotu nakładów przypadła spadkobiercom D. B. a 1/2 część roszczenia przypada jego żonie z racji przekształcenia się małżeńskiej wspólności ustawowej małżonków B. we współwłasność w częściach ułamkowych.

Powód nie wykazał, że udział 1/2 w wysokości nakładów przypadających jego matce E. P. – B. przeszedł na niego, nie wynika to również z zeznań tego świadka.

Skarżący powoływał się na fakt, iż w postępowaniu sądowym o dział spadku po D. B. w sprawie I Ns 862/09 Sądu Rejonowego w Kłodzku spadkobiercy dokonali zgodnego działu spadku, w ten sposób, że stał się on jedynym spadkobiercą, po ojcu, a matka i brat zrzekli się na jego rzecz swoich praw do spadku. Jednakże z akt sprawy I Ns 862/09 wynika, że przedmiotem działu spadku była tylko nieruchomość położona w L.– L. i gospodarstwo rolne bez zabudowań, a nie wierzytelność spadkodawcy w stosunku do pozwanych z tytułu nakładów na nieruchomość stanowiącą ich własność.

Należy zatem przyjąć, że spadkobiercy dokonali częściowego działu spadku po D. B.. Wówczas wierzytelność ta może być dochodzona przez każdego ze współspadkobierców od pozwanych stosownie do udziału w wierzytelności przysługującej mu z tytułu dziedziczenia, gdyż świadczenie pozwanych jest świadczeniem podzielnym.

Słuchani w sprawie w charakterze świadków pozostali spadkobiercy: E. P. – B. i M. B. (1) nie złożyli oświadczeń, że swoje udziały z wierzytelności przysługujące im z tytułu dziedziczenia po D. B. przekazali powodowi. Tym samym nie ma on legitymacji procesowej czynnej do domagania się od pozwanych jako następcy prawny spadkodawcy zwrotu 1/2 części nakładów na nieruchomość. Tym bardziej nie przysługuje mu legitymacja procesowa do żądania zwrotu 1/2 części nakładów na tę nieruchomość przypadających na E. P. – B., bo przecież w skład spadku po D. B. nie wchodzi jej udział w wierzytelności ani nie przeszedł na powoda, w drodze darowizny bądź sprzedaży.

Z tych przyczyn Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, że powód może żądać od pozwanych zwrotu części nakładów poniesionych przez jego ojca w wysokości swojego udziału w spadku po nim tj. 1/6 części nakładów wyliczonych przez biegłego – 9.669,34 zł oraz , że nie jest jedynym uprawnionym z tytułu umowy z 12 września 1994r.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy oddalił apelację stosownie do przepisu art. 385 kpc jako nieuzasadnioną.